

М. В. Капациназдобувач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету

ЗМІСТ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ: АДМІНІСТРАТИВНО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У статті здійснено комплексне дослідження адміністративно-правових аспектів торговельно-економічного розвитку територіальної громади в умовах реалізації політики децентралізації в Україні. Основна увага зосереджена на аналізі нормативно-правового забезпечення залучення інвестицій як ключового чинника економічного зростання громад. Доведено, що ефективна політика залучення інвестицій на місцевому рівні можлива лише за умови створення сприятливого підприємницького середовища, розвиненої інфраструктури, інституційної спроможності органів місцевого самоврядування та наявності стратегічного бачення розвитку. Проаналізовано механізми регуляторного стимулювання, зокрема надання місцевих податкових пільг, спрощення дозвільних процедур, а також роль індустриальних парків як інструменту залучення приватного капіталу. Значну увагу приділено адміністративно-правовому значенню стратегічного планування як інструменту публічного управління, що легітимує управлінські рішення громади у сфері економіки, інвестицій та розвитку інфраструктури. Визначено, що стратегічні плани розвитку територіальних громад мають правову природу рамкових документів стратегічного управління, які узгоджуються з національними та міжнародними підходами до сталого розвитку. Зроблено висновок, що адміністративно-правовий підхід до забезпечення торговельно-економічного розвитку громад має ґрунтуватися на принципах субсидіарності, публічності, відкритості та відповідальності, а також потребує інтеграції найкращих європейських практик у сфері місцевого самоврядування та інвестиційної політики.

Ключові слова: територіальна громада, правосуб'єктність, місцеве самоврядування, адміністративне право, децентралізація, юридична особа публічного права.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку України, зокрема в умовах посткризового відновлення та продовження децентралізаційної реформи, зумовлює зростання ролі територіальних громад у забезпеченні сталого торговельно-економічного розвитку. З одного боку, громади отримали ширші повноваження у сфері управління місцевим господарством, формування інвестиційного клімату та підтримки підприємництва. З іншого боку, практична реалізація цих повноважень натрапляє на низку проблем: фрагментарність нормативно-правової бази, обмеженість фінансових ресурсів, інституційну слабкість органів місцевого самоврядування, нестачу фахової підтримки, невідомість інструментів державно-приватної взаємодії та труднощі із залученням інвестицій. Усе це актуалізує необхідність глибокого аналізу адміністративно-правового механізму торговельно-економічного розвитку громад,

удосконалення правових основ стратегічного планування, формування регуляторного середовища та інвестиційної привабливості на місцевому рівні.

Стан наукової розробки проблеми. Проблематика соціально-економічного розвитку територій досліджувалася в рамках економічної науки, державного управління та адміністративного права. У сфері правового регулювання діяльності територіальних громад помітний внесок зробили такі вчені, як В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, І.Б. Коліушко, О.Л. Копиленко, В.М. Шарпатий, Т.М. Баранова, В.В. Тимошук, які розглядали питання повноважень місцевого самоврядування, адміністративної реформи, правового статусу громад. Однак більшість досліджень зосереджені на загальних аспектах децентралізації, не висвітлюючи достатньо системно адміністративно-правову природу торговельно-економічного розвитку, інституційні

форми залучення інвестицій, використання стратегічного планування як правового інструменту та механізми партнерства з бізнесом. Таким чином, існує наукова прогалина у комплексному висвітленні адміністративно-правового забезпечення економічної активності територіальних громад, що вимагає подальшого ґрунтовного дослідження.

Метою наукової статті є визначення адміністративно-правового аспекту розуміння змісту торговельно-економічного розвитку територіальної громади.

Виклад основного матеріалу. Залучення інвестицій – один із найважливіших чинників торговельно-економічного розвитку громади, адже саме інвестиції (передусім приватні) створюють нові підприємства, робочі місця, генерують податкові надходження і стимулюють інновації. За оцінками фахівців, виключно за рахунок публічних (бюджетних) вкладень досягти сталого економічного зростання неможливо – основним джерелом розвитку є приватний капітал. Тому органи місцевого самоврядування приділяють особливу увагу формуванню сприятливого інвестиційного клімату та активному залученню як внутрішніх інвесторів (вітчизняних підприємств, місцевого бізнесу, громадян України), так і зовнішніх – іноземних компаній, міжнародних фінансових організацій, донорів. Механізми залучення інвестицій у громаду можна умовно розділити на кілька груп: регуляторні стимули, інфраструктурне забезпечення, інституційні та промоційні заходи, а також безпосередню роботу з потенційними інвесторами.

Передусім, громада має забезпечити привабливе підприємницьке середовище, що означає мінімізацію адміністративних бар'єрів (прозорі та швидкі процедури видачі дозволів, відведення земельних ділянок під проекти, підключення до мереж тощо) та стабільність і передбачуваність місцевих правил ведення бізнесу [1]. Реалізації цього сприяє згадувана державна регуляторна політика: місцева влада повинна ретельно обґрунтовувати кожне своє рішення, що впливає на бізнес, аби не створювати зайвого тиску на підприємців. Додатково громади можуть використовувати фіскальні інструменти стимулювання: надавати податкові пільги чи звільнення від сплати окремих місцевих податків на визначений період для нових інвесторів або для пріоритетних галузей [2]. Законодавчо це можливо в межах ставок і пільг, дозволених Податковим кодексом

України, – наприклад, встановлення пільгової ставки земельного податку для підприємств, що будуються, або звільнення від сплати податку на нерухомість на перші роки після інвестування в виробничий об'єкт. Місцеві ради також можуть запроваджувати програми фінансової підтримки малого та середнього бізнесу (часткове відшкодування відсотків за кредитами, гранти на започаткування бізнесу тощо) – такі заходи нерідко передбачаються місцевими програмами економічного розвитку [2; 3].

Друга важлива складова – розвиток інфраструктури, необхідної для інвесторів. Інвестори оцінюють наявність та якість «жорстких» факторів – транспортної доступності, енергетичних та інженерних мереж, виробничих площ, логістичних можливостей, а також «м'яких» факторів – кваліфікованої робочої сили, якості життя, ділового середовища у громаді. Тому громади, прагнучи підвищити свою конкурентоспроможність, інвестують кошти (власні або залучені державні субвенції, гранти) у модернізацію доріг, будівництво під'їзної інфраструктури до промислових зон, розвиток інженерних мереж (водо- та електропостачання, водовідведення) на територіях, відведених під нові виробництва. Перспективним інструментом є створення індустріальних парків – спеціально відведених ділянок, забезпечених підведеними комунікаціями і пільговим режимом діяльності. Законодавство України (Закон «Про індустріальні парки» [4]) передбачає державне співфінансування будівництва інфраструктури таких парків та податкові стимули для учасників, а громади виступають ініціаторами їх створення. З метою забезпечення реалізації Закону України від 21 червня 2012 року № 5018-VI «Про індустріальні парки» у 2024 році було розроблено та ухвалено постанову Кабінету Міністрів України від 4 червня 2024 р. № 644 «Деякі питання державного стимулювання створення та функціонування індустріальних парків» [5], де було визначено Порядок надання коштів для облаштування індустріальних (промислових) парків та/або забезпечення будівництва об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, необхідних для створення та функціонування індустріальних (промислових) парків, а також здійснення компенсації витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж. Зокрема, згідно із п. 4 постанови Кабінету Міністрів України від 4 червня 2024 р. № 644 «Деякі питання державного стимулювання створення та функціонування індустріальних парків» [5]

встановлено, що державне стимулювання надається заявникам, які на дату подання заяви відповідають таким критеріям:

«1) індустріальний парк, для якого планується отримання державного стимулювання, включено до Реєстру індустріальних (промислових) парків;

2) наявний договір про створення та функціонування індустріального парку;

3) подання уповноваженому державному органу звітів про функціонування індустріального парку за останні два звітних періоди у строки та в порядку, затвердженому Міністерством (для новостворених індустріальних парків - протягом звітних періодів, в яких з'явився обов'язок щодо подання відповідних звітів про функціонування індустріального парку);

4) відповідають вимогам статті 7⁻¹ Закону України «Про інвестиційні парки»;

5) не мають відкритих проваджень у справі про банкрутство (неплатоспроможність) та/або які не перебувають в стані припинення/ліквідації;

6) відсутні накладені арешти на активи заявника та/або його засновника (засновників) та/або кінцевого бенефіціарного власника (кінцевих бенефіціарних власників);

7) відсутні факти конфіскації активів (заявника та/або його засновника, та/або кінцевого бенефіціарного власника за вироком суду, що набрав законної сили);

8) відсутні відомості про заявника та/або його засновника (засновників), та/або кінцевого бенефіціарного власника (кінцевих бенефіціарних власників) у Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;

9) відсутня заборгованість у заявника з платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, станом на 1 число місяця, в якому подається заява» [5].

Таким чином, поліпшуючи інфраструктурні умови, громади безпосередньо підвищують свою інвестиційну привабливість.

Наступний блок механізмів торговельно-економічного розвитку територіальних громад складають інституційні та організаційні заходи. Йдеться про створення в структурі місцевого самоврядування спеціальних підрозділів або установ, що відповідають за економічний розвиток та інвестиції (наприклад, відділ економічного розвитку та залучення інвестицій у виконкомі, або комунальна установа – агенція місцевого розвитку). Такі органи займаються

підготовкою інвестиційних пропозицій, супроводом інвесторів, міжвідомчою координацією.

Для стратегічного підходу громада має розробити інвестиційну стратегію або включити розділ про залучення інвестицій до своєї загальної стратегії розвитку. У цьому документі визначаються пріоритетні галузі для інвестування, конкурентні переваги громади, перелік проєктів для просування серед потенційних інвесторів. Відповідно до стратегії формується «інвестиційний паспорт» громади – інформаційний пакет, що містить дані про демографію, ресурси, ключові об'єкти (земельні ділянки, виробничі приміщення), доступні для інвестування, а також описує стимули та контакти. Наявність актуальної й якісної інформації є необхідною умовою успішної промоції громади на зовнішніх майданчиках [6; 7].

Також важливо налагодити маркетинг території: участь представників громади у інвестиційних форумах, виставках, ярмарках, встановлення побратимських зв'язків із містами інших країн, активна робота в медіа-просторі для формування позитивного іміджу. Ряд українських громад вже впроваджують практику проведення власних інвестиційних ярмарків чи днів громади, на які запрошують бізнес-спільноту презентувати наявні можливості. Безпосередня робота із інвесторами включає цілий цикл дій: пошук і залучення інвесторів, супровід проєктів та постінвестиційне обслуговування. На етапі пошуку громади можуть співпрацювати з національними установами (такими як Офіс із залучення інвестицій UkraineInvest [8], Торгово-промислова палата [9; 10], профільні міністерства) та міжнародними організаціями, що сприяють інвестуванню.

Для великих проєктів залучаються також обласні державні адміністрації і агентства регіонального розвитку, які діють у кожному регіоні. Важливим інструментом є державно-приватне партнерство: громади ініціюють проєкти, де приватний інвестор вкладає кошти в об'єкти (наприклад, будівництво переробного заводу чи модернізація комунального підприємства) в обмін на довгострокове право експлуатації чи отримання доходу. Такі проєкти дозволяють залучити зовнішній капітал у традиційно непривабливі для бізнесу сфери (інфраструктура, ЖКГ) з використанням механізмів концесії, контрактів життєвого циклу тощо. При появі зацікавленого інвестора надзвичайно важливо забезпечити якісний супровід: виділити персонального менеджера від громади, який допо-

може оформити документи, підключитися до мереж, отримати всі належні дозволи. В успішних громадах діє принцип «єдиного вікна» для інвестора – коли всі бюрократичні процедури координуються адміністрацією, зводячи до мінімуму зусилля і час з боку інвестора. Після початку роботи підприємства інвестора місцева влада продовжує співпрацю – контролює виконання інвестиційних зобов'язань, допомагає вирішувати поточні проблеми, залучає до життя громади. Паралельно підтримуються існуючі компанії в громаді, аби спонукати їх до реінвестування прибутків у розширення бізнесу.

Така післяінвестиційна підтримка підвищує довіру бізнесу і часто є найкращою рекламою для нових інвесторів (через позитивні відгуки). Окремо слід відзначити механізми залучення міжнародної допомоги та кредитних ресурсів. Багато територіальних громад України користуються програмами міжнародної технічної допомоги: гранти Європейського Союзу, USAID, GIZ, програми ООН та Світового банку тощо. Зазначені ресурси не є прямими інвестиціями бізнесу, але дозволяють профінансувати критично важливі проекти (відновлення інфраструктури, розвиток людського капіталу, підготовку проектно-кошторисної документації), тим самим опосередковано підвищуючи інвестиційну привабливість громади. Держава заохочує громади до міжнародної співпраці: наприклад, у стратегічних документах передбачено залучення міжнародних грантів і технічної допомоги на місцеві економічні ініціативи [11].

Крім того, реалізація принципів спільного фінансування (co-financing) дозволяє громадам брати кредити в міжнародних фінансових установ (ЄБРР, НЕФКО тощо) під гарантії держави для розвитку муніципальної інфраструктури, що теж сприяє економічному зростанню. Підсумовуючи, територіальні громади України нині використовують широкий арсенал стратегій та механізмів для залучення як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій. Системний підхід вимагає одночасної реалізації комплексу заходів, зокрема: формування сприятливого інвестиційного середовища, створення належних інституцій (агенцій розвитку, інвестиційних офісів), розвитку інфраструктури, проведення маркетингу території та налагодження професійної роботи з інвесторами на всіх етапах.

Не менш важливою є інтеграція інвестиційних пріоритетів у стратегії розвитку громад та координація з державною регіональною політикою. Досвід країн ЄС (наприклад, Польщі) свідчить,

що конкурентна боротьба громад за інвестора потребує прозорих правил, активності місцевої влади і підтримки держави [12, с. 56-60; 13 та ін.]. В українських реаліях законодавча база та державні програми вже враховують багато міжнародних підходів – зокрема, принципи партнерства, децентралізоване планування, стимулювання інновацій – що створює передумови для успішного торговельно-економічного розвитку громад. Подальше вдосконалення механізмів залучення інвестицій та імплементація найкращих світових практик зміцнить економічну спроможність територіальних громад і сприятиме їх сталому розвитку на благо мешканців.

Важливе значення у здійсненні торговельно-економічного розвитку територіальної громади відіграють локальні нормативні акти, якими є відповідні стратегічні плани розвитку громади.

Стратегічне планування розвитку територіальної громади є ключовим інструментом формування місцевої політики, управління соціально-економічними процесами та забезпечення збалансованого розвитку на місцевому рівні [14]. Як зазначає О. Хохуляк, «оцінка ефективності реалізації стратегій сталого розвитку територіальних громад ускладнюється рядом чинників: – різницею у хронології впровадження заходів стратегічного плану; – різноманітністю цілей, що ускладнює порівняння між територіальними громадами (кожна громада може мати власні та унікальні цілі, які важко порівняти з іншими); – різницею в природно-кліматичних, географічних та інших умовах, які впливають на реалізацію стратегій (ці умови можуть створювати або обмежувати можливості для впровадження стратегій сталого розвитку); – непрямым та довгостроковим характером позитивного або негативного впливу стратегічного планування на сталий розвиток територіальних громад» [14, с. 86].

У сфері адміністративного права стратегічне планування розвитку територіальної громади постає як елемент реалізації принципів відкритості, підзвітності, законності та участі громади в управлінні публічними справами [15]. В дослідженнях, здійснених в межах конституційно-правової науки, визначається, що «адміністративно-територіальний устрій визначається як обумовлений завданнями та функціями держави і проведений з урахуванням природно-історичних, економічних, національних та інших особливостей поділ території держави на окремі частини, згідно з яким будується

система місцевого самоврядування, інших державних і недержавних органів з метою забезпечення їх практичної діяльності» [15]. Варто зокрема, у наукових розробках Ю.М. Бардачова, І.П. Лопушинського, Р.М. Плюща до складових ознак територіальних громад відноситься: «населення, місце проживання, територію, соціальну взаємодію, економічну правосуб'єктність, громадські інтереси» [16, с. 131].

З правової точки зору, стратегічний план – це не лише управлінський або економічний документ, а й нормативно обумовлений акт стратегічного управління, що визначає цілі, пріоритети, напрями розвитку громади та механізми їх досягнення у середньо- або довгостроковій перспективі. Його ухвалення, реалізація та моніторинг мають відбуватися в межах, визначених чинним законодавством України, включно із Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», Бюджетним кодексом України, а також численними підзаконними актами та методичними рекомендаціями.

Відповідно до статей 26, 33 та 143 Конституції України, територіальні громади мають право на самоврядне вирішення питань місцевого значення, зокрема й у сфері планування соціально-економічного розвитку. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (статті 26, 27, 42, 70) передбачає, що сільські, селищні та міські ради мають повноваження щодо затвердження програм соціально-економічного розвитку територіальної громади, які, за суттю, виступають складовими або похідними від стратегічного плану.

Законодавчо не існує єдиного нормативного акта, який би прямо визначав правовий статус «стратегії розвитку громади», однак Стратегія сталого розвитку громади розглядається у багатьох законопроектах, підзаконних актах, наказах Міністерства розвитку регіонів та територій України (зокрема, Наказ Міністерства розвитку регіонів та територій України від 25.07.2025 № 1178 «Про погодження здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю)» [17]), міжнародних угодах про технічну допомогу як документ стратегічного планування публічно-правового характеру.

До основних ознак стратегічного плану громади як юридичного явища необхідно віднести: публічний характер – створюється органами місцевого самоврядування з урахуванням інтересів громади, тобто в межах адміністративного права; компетенційна природа – затверджується

в межах повноважень, визначених Конституцією та законами України; нормативність – має обов'язковий характер для органів та структур, що беруть участь у його реалізації; інструмент реалізації державної регіональної політики – узгоджується з обласними, національними та європейськими стратегіями; умовний планово-програмний статус – не є нормативно-правовим актом у формальному розумінні, але має значення акта стратегічного управління.

Згідно з методичними рекомендаціями Мінрозвитку України та міжнародних практик (UNDP, GIZ тощо), типовий стратегічний план громади включає: місію та бачення громади; аналіз поточного стану (SWOT, PEST); цілі та завдання стратегічного розвитку; індикатори ефективності; оцінку ресурсного забезпечення; плани дій (операційні плани); механізми моніторингу та коригування [18; 19]. Ефективність розробки таких нормативних актів, якими є стратегічні плани розвитку територіальних громад залежать від таких складових, як: врахуванні при формуванні робочих груп з розробки стратегій до них мають долучати реальних представників громадськості (не менш як третину учасників), які знайомі з потребами громадянського суспільства і мають мотивацію вносити відповідні пропозиції; приділенні питанням громадської участі; конкретизації завдань розвитку та його перспективності для громади [19].

Зазначені компоненти стратегічного плану розвитку територіальної громади мають важливе правове значення, оскільки визначають майбутні адміністративні рішення, бюджетне планування, політику управління комунальним майном, земельними ресурсами та інвестиційну діяльність [20]. Серед прикладів стратегічного плану розвитку територіальної громади варто навести Стратегію розвитку міста Дніпра, де визначено такі напрями, як: «інноваційність», «комфорт» та «ідентичність», що пов'язується із переформатування міста у відкриту екосистему інновацій, формування бренду Дніпра як економічного та фінансового регіонального лідера, а також передбачається набуття містом статусу міжнародного освітнього центру та хабу нових індустрій [21; 22]. Стратегічне реформування міста Дніпра пов'язується із розвитком людського капіталу, побудовою зручної інфраструктури побуту, забезпеченням права особи на чисте довкілля та стратегічною протидією глобальним викликам та загрозам. Ухвалення Стратегії розвитку міста Дніпра було здійснено із врахуванням результатів соціологічного опи-

тування, проведеного соціологічною групою «Рейтинг», що показало, що лише 50 % дніпрян вважають, що Дніпро може виступати як політичний, економічний, культурний, індустріальний, фінансовий або транспортний центр України, і по жодному з напрямів немає впевненої позиції. Тому в напрямі «Ідентичність», за для покращення іміджу міста, буде здійснюватися робота у нарощуванні впливу Дніпра поза власним регіоном [23; 24].

У контексті публічного управління та адміністративно-правового регулювання, стратегія територіальної громади є офіційним документом, що підтверджує передбачуваність і стабільність політики на місцевому рівні, що важливо для інвесторів. Вона виступає основою: для підготовки проєктів ДФРР, міжнародної технічної допомоги, грантів; для обґрунтування державного співфінансування; для формування договорів публічно-приватного партнерства; для розробки регуляторних актів у сфері інвестицій.

Висновок. Таким чином, наявність стратегії розвитку громади виступає передумовою легітимності та юридичного обґрунтування рішень у сфері розподілу бюджетних коштів, інвестування, прийняття управлінських актів.

Стратегічні плани розвитку територіальної громади є правовими та управлінськими документами, що мають ключове значення для забезпечення ефективної реалізації публічного інтересу на місцевому рівні. У правовій площині вони виконують функцію рамкового акта стратегічного управління, що забезпечує легітимізацію та системність дій органів місцевого самоврядування у напрямку соціально-економічного розвитку громади, залучення інвестицій, забезпечення прозорості, підзвітності та публічної участі.

Список використаної літератури:

1. Легеза Ю. О., Шевирталов В. С. Публічне управління процесами соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб в Україні. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. № 1. С. 125-128.
2. Сахарук А.В. Правове регулювання місцевого економічного розвитку: інструменти та механізми. URL.: <https://consultant.net.ua/consultant-article/7237#>
3. Щодо сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки URL.: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/745335.html>
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно: Закон України від 11 квітня 2023 року № 3050-IX URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3050-20#Text>
5. Про індустріальні парки: Закон України від 21 червня 2012 року № 5018-VI URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>
6. Деякі питання державного стимулювання створення та функціонування індустріальних парків: постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2024 р. № 644 URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/644-2024-п#Text>
7. Модель ефективної системи управління інвестиційною діяльністю на партисипативних засадах в органах місцевого самоврядування громади. URL.: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Investment-Model_upd-p.pdf
8. Федюк В. Залучення інвестицій у громаду: механізми, приклади і практичні поради. Громадський простір. URL.: <https://www.prostir.ua/?library=zaluchennya-investytsij-u-hromadumehanimzy-primklady-i-praktychni-porady>
9. Як UkraineInvest може допомогти? URL.: <https://ukraineinvest.gov.ua/services-team>
10. Торгово-промислова палата. URL.: <https://uccr.org.ua>
11. Про торгово-промислові палати в Україні: Закон України від 2 грудня 1997 року № 671/97-ВР URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671/97-вр#Text>
12. Огляд фінансових ринків України та системи корпоративного управління для сталого відновлення. URL.: <https://mof.gov.ua/storage/files/PDF%20-%20Огляд%20фінансових%20ринків%20України%20та%20системи%20корпоративного%20управління%20для%20сталого%20відновлення.pdf>
13. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики та перспективи : монографія // за ред. проф. Т. О. Зінчук. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 494 с.
14. Прокопенко Л. Л. П 68 Інституційна система ЄС : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2021. 226 с.
15. Хохуляк О. Ефективність стратегічного планування сталого розвитку територіальних громад. Економічний дискурс. *Міжнародний електронний науковий журнал*. 2023. Випуск 3-4. С. 83-90.
16. Лісниченко А.С. Адміністративно-правовий статус територіальних громад в Україні. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

- (08 – Право). Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2021. 234 с.
17. Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. Колісника В.П. та Барабаша Ю.Г. Харків: Право, 2008. 416 с.
 18. Громадівська модель самоврядування в Україні: колективна монографія. Кол. авторів. За заг. ред. проф. Бардачова Ю.М., Лопушинського І.П., Плюща Р.М. Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2019. 708 с.
 19. Про погодження здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю): Наказ Міністерства розвитку регіонів та територій України від 25.07.2025 № 1178. URL.:<https://mindev.gov.ua/npas/pro-pohodzhennia-zdiisnennia-pozaplanovykh-zakhodiv-derzhavnoho-nahliadu-kontroliu-9>
 20. Понад 90% громад розробляють або вже затвердили стратегічні документи розвитку. URL.: <https://mtu.gov.ua/news/35390.html>
 21. Участь жителів у стратегічному розвитку громади: аналітичне дослідження. URL.: <https://decentralization.ua/news/17974>
 22. Методичні рекомендації щодо стратегічного планування в громадах URL.:<https://www.hromady.org/wp-content/uploads/2021/02/Методика-СП-ОТГ-скорочено-2018-5.pdf>
 23. В Дніпрі ухвалили стратегію розвитку міста до 2030 року. URL.:<https://www.getman.media/v-dnipri-uhvalyly-strategiyu-rozvytku-mista-do-2030-roku>
 24. Про Стратегію регіонального розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року. Рішення Дніпропетровської обласної ради № 624-24/VII 07.08.2020 р. URL.:<http://yubil.softmash.info/Publics/9F87F2EF-A9F3-407D-8D63-9435006E65AA/C084FE2F-DEEA-48E6-8DA0-F955B83E2E64/A2AF7B9B-9B72-4785-8C30-0D7B13CF0766//624-24.pdf>

Kapatsyna M. V. Content of trade and economic development of a territorial community: administrative and legal aspect

The article carries out a comprehensive study of the administrative and legal aspects of trade and economic development of a territorial community in the context of the implementation of the decentralization policy in Ukraine. The main attention is focused on the analysis of the regulatory and legal support for attracting investments as a key factor in the economic growth of communities. It is proved that an effective policy of attracting investments at the local level is possible only if a favorable business environment is created, developed infrastructure, institutional capacity of local governments and the presence of a strategic vision of development. Mechanisms of regulatory stimulation are analyzed, in particular the provision of local tax benefits, simplification of permitting procedures, as well as the role of industrial parks as a tool for attracting private capital. Considerable attention is paid to the administrative and legal significance of strategic planning as a public administration tool that legitimizes community management decisions in the field of economy, investment and infrastructure development. It is determined that strategic plans for the development of territorial communities have the legal nature of framework documents for strategic management, which are consistent with national and international approaches to sustainable development. It is concluded that the administrative and legal approach to ensuring the trade and economic development of communities should be based on the principles of subsidiarity, publicity, openness and responsibility, and also requires the integration of the best European practices in the field of local self-government and investment policy.

Key words: territorial community, legal personality, local self-government, administrative law, decentralization, legal entity of public law.